

Ύστερα από το γεύμα πήγαμε καβάλα με τους συμπατριώτες μου, τον καθηγητή Ross, τον Kōrpen, τους αδελφούς Hansen κι άλλους φίλους προς τα βουνά, για να δούμε το πανηγύρι σ' ένα απ' τα κοντινά χωριά. Ακολουθώντας ένα στενό μονοπάτι προς το χωριό Μαρούσι περάσαμε τον Λυκαβηπτό. Τα φτωχά πηλινα καλύβια με τους ασβεστωμένους τοίχους και τους μικρούς καρπερούς κήπους είναι πολύ χαριτωμένα. Όλοι οι κάτοικοι κάθονταν στο δρόμο, που ήταν τόσο στενός, ώστε έπρεπε να μπούνε μες στα σπίτια, για να περάσουν τα άλογά μας.

Μπροστά απ' την εκκλησιά είχαν στήσει τη σημαία της λευτεριάς. Ήταν άσπρη μ' ένα γαλάζιο σταυρό. Εκεί καθόταν ένα όμορφο μικρό κοριτσάκι, ντυμένο μ' ένα μαύρο βελουδένιο χιτώνα, που τα κατάσπρα μανίκια του φάρδαιναν απ' τον αγκώνα και κάτω στα μικρά, μελαχρινά του χέρια. Το πρόσωπό του ήταν τόσο ωραίο και συμμετρικό, τα μάτια του τόσο μαύρα και τα φρύδια του τόσο γραμμένα! Καθόταν σ' ένα δέμα από κλαριά κυπαρισσιού κοντά στη σημαία. Πώς μου ήρθε η ιδέα δεν ξέρω, μα η μικρή, καθώς καθόταν σ' αυτά τα κλαριά του θανάτου, φάνταζε σαν το Πνεύμα της ελληνικής Ομορφιάς, που για χάρη της κυμάτιζε η σημαία της λευτεριάς.

[Το χωριό Κηφισιά]

Πηγαίναμε για ένα άλλο χωριό, την Κηφισιά. Το δρόμο που πηγαίνει προς τα εκεί τον λένε αμαξόδρομο, μα και για την Ελλάδα ακόμα είναι ένας φοβερός δρόμος, και μόνο όσοι ήταν αποφασισμένοι να σπάσουν τα πλευρά τους θα έπρεπε να τον περάσουν. Σ' όλη την υπόλοιπη Ευρώπη δεν μπορεί να φανταστεί κανείς έναν τέτοιο δρόμο. Κι ο χειρότερος ευρωπαϊκός, αν συγκριθεί μ' αυτόν, μπορεί να ονομαστεί: ο πλατύς δρόμος της αμαρτίας που οδηγεί άνετα στην κόλαση. Τα ελληνικά άλογα, που μπορούσαν να ζυγιάζονται τόσο καλά στα απόκρημνα βουνά, ήταν φυσικό να προχωρούν εύκολα κι εδώ. Τα νερά έτρεχαν πότε στις άκρες του δρόμου και πότε καταμεσής, μια πήχη βαθιά. Κι απ' τις δυο άκρες φύτευαν θαυμάσιες δάφνες κι ανθισμένες ροδοδάφνες. Μεσ στα χωράφια (δεν τολμώ να ονομάσω αυτούς τους περιφραγμένους χώρους περιβόλια) φύτευαν αγριαχλαδιές κι αμυγδαλιές. Οι βοσκοί οδηγούσαν κοπάδια από θαυμάσια μεγάλα βόδια. Τους χαιρετούσαμε στα ελληνικά: «Ωρα σας καλή!» κι απαντούσαν πρόσχαρα: «Χρόνια σας πολλά!».

Στην τουρκοκρατία ανθούσε το χωριό Κηφισιά, πιο πολύ όμως, όπως έλεγαν, γιατί εδώ είχαν οι πλούσιοι Τούρκοι της Αθήνας τα εξοχικά τους σπίτια. Η Αθήνα μεγαλώνει χρόνο με χρόνο και δεν είναι μακριά η εποχή, που ωραιές μονοκατοικίες θα φυτρώνουν στο γόνιμο αυτό τοπίο. Μεσ στο χωριό βρίσκονταν τα απομεινάρια ενός τούρκικου τζαμιού, που τώρα το μεταχειρίζονται για στάβλο. Απ' το μινιάρé σώζονταν μόνον τα θεμέλια, μα μπροστά τους ορθωνόταν ο μεγαλύτερος, ο ωραιότερος πλάτανος που είδα στη ζωή μου. Τα δυνατά στριφτά κλαδιά σχημάτιζαν ένα τόσο πυκνό φύλλωμα, που σκίαζε ολόκληρη σχεδόν την πλατεία. Κάτω απ' το δέντρο, στο παχύ γρασίδι, απλώσαμε τις κάπες μας, αραδιάσαμε τα μπουκάλια με το κρασί και ριχτήκαμε στο φαγοπότι, τριγυρισμένοι από Ελληνίδες που ζήλευαν τα αρτύσιμα φαγητά μας, μια που βρισκόμασταν στην περίοδο της νηστείας.

Έπειτα πήραμε ένα γραφικό μονοπάτι του δάσους. Τα ρυάκια κελάρυζαν γύρω μας κι η καταπράσινη πυκνή φυλλωσιά μου θύμιζε το εύφορο εκείνο κομμάτι γης ανάμεσα στη Νεάπολη και το Posilippro. Άγρια οπωροφόρα δέντρα και μυρωδάτες περιπλοκάδες φύτευαν ένα γύρο στον μεγάλο ελαιώνα. Εδώ χωράφια, πιο κει αμπέλια. Τώρα καταλάβαμε τι θα μπορούσε να 'ναι η Ελλάδα· και μάλιστα τη μέρα αυτή της λευτεριάς αυτό μου φάνηκε σαν όραμα προφητικό!

Μεσ στα πυκνά θάμνα φάνηκε μια πέτρινη στέρνα· το ρυάκι σχημάτιζε μικρούς καταρράκτες. Κατεβήκαμε κει κάτω. Πράσινα κλαριά κρέμονταν πάνω απ' το κεφάλι μας και το νερό κυλούσε δροσερό, κρυστάλλινο. Η φυλλωσιά γινόταν διάφωνα απ' τις ακτίδες του ήλιου, τα πουλιά τιτίβιζαν, και πέρα στο μονοπάτι μια συντροφιά απ' άντρες και γυναίκες, ντυμένοι ευρωπαϊκά, πήγαιναν καβάλα στα άλογα. Ανήκαν όλοι στην ουλή του βασιλιά Όθωνα. Χαιρετηθήκαμε και κάθη-